

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نخستین دوره کنووداشت

پژوهشگران حوزه کاشان شناسی

آذرماه ۱۴۰۱

کتابخانه کاشان شناسی
دکتر ابراهیم عرفانی

شهرستان کاشان

حامیان مراسم:

- اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان کاشان
- اداره کتابخانه‌های عمومی شهرستان کاشان
- مرکز پژوهش‌ها و مطالعات کاربردی شورای اسلامی شهر کاشان
- کتابخانه کاشان شناسی آیت الله غروی
- مؤسسه فیلمسازی و برنامه‌سازی سیمانمای ماندگار
- کانون نشر فرهنگ اسلامی کاشان
- هتل سنتی شاسوسا
- مؤسسه و آژانس گرافیکی عصر هنرهای زیبا
- آژانس تبلیغاتی ایده کمیاب
- دفتر خدمات مسافرتی پارس کاشان
- هتل سنتی مرشدی

با تشکر صمیمانه از:

آقایان مهدی عرشى، محمدعلی حیدری، سید علیرضا خورشیدی فرد و سرکار خانم
زهره سادات خورشیدی فرد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرزمین مقدس کاشان، مهد اندیشه و هنر است. تار و پود این شهر، ژرفایی عمیق دارد و از دیرباز تاریخ، گاهواره علم و خرد بوده و در علوم تفسیر، فلسفه، شعر و ادب، نجوم، نگارگری، موسیقی، تاریخ، معماری و شهرسازی نخبگانی داشته است که هریک خورشید درخشان زمان خویش بوده‌اند. براین اساس گستردگی، کثرت و وسعت آثار منتشرشده در حوزه کاشان، نشان از اهمیت این حوزه فرهنگی دارد.

تجلیل از مقام پژوهش و اندیشمندانی که عمر شریف خود را در این عرصه و در خدمت معرفی و تبیین ابعاد مختلف هنری، فرهنگی و تاریخی گزارده‌اند، رسالتی است که برعهده نهادهای علمی و فرهنگی نهاده شده است.

اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی شهرستان کاشان در راستای تحقق بخشیدن به رسالت فرهنگی خود و در آستانه هفته پژوهش، «نخستین دوره نکوداشت پژوهشگران حوزه کاشان‌شناسی» را در دستور کار خود قرار داده است.

طبق مستندات، بیش از سیصد عنوان کتاب در حوزه کاشان‌شناسی توسط دوپست و سی پژوهشگران این حوزه تألیف شده و مقالات بی شماری منتشر شده است.

بی تردید، تجلیل از نام آوران و اهل قلم در قامت یک دوره نمی‌گنجد و تسلسل این مهم می‌تواند و باید تداوم یابد.

استاد والامقام، حسن عاطفی با بیش از هفت دهه تألیف، تدریس و پژوهش، یکی از چهره‌های ماندگار و بی‌بدیل این منطقه است. شیرآهن کوه مردی خستگی‌ناپذیر که در شعر، ادب، تصحیح متون و تحقیقات کاشان‌پژوهی قدم‌های ارزشمندی برداشته که شایسته و بایسته تکریم و تجلیل است. این افتخار ارزشمند نصیب اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی شهرستان کاشان شده است تا قدردان اندیشه بزرگ مردی باشد که نمود بارز یک

پژوهشگر تمام‌عیار است. بی‌دلیل نیست که زنده‌یاد استاد ایرج افشار در وصف اندیشه و قلم ایشان مطالب ارزشمندی نوشته‌اند.

شش پژوهشگر ارجمند دیگری که مورد تکریم قرار گرفته‌اند نیز آثار فاخری از خود به یادگار گذاشته‌اند.

استاد بزرگوار سیدحسین معتمدی پژوهش‌سترگ عزادارای سنتی شیعیان را گردآوری نموده‌اند که بعد از سال‌ها در زمره یکی از ارزشمندترین پژوهش‌ها در این حوزه است.

سرکار خانم شیرین صوراسرافیل در حوزه فرش دستباف، پژوهش‌های ارزشمندی انجام داده‌اند که پویایی قالی دست‌باف ایران‌زمین مرهون تحقیقات این ارجمند گرامی است.

سرکار خانم مهندس ثریا بیرشک در مطالعات بافت تاریخی کاشان و معماری این منطقه پژوهش‌های وزینی انجام داده‌اند.

استاد حسین فرخ‌یار تحقیقات ارزشمندی در زمینه خانه‌های تاریخی، آب‌انبارها و معماری کاشان دارند.

پژوهشگر ارجمند عباس تراب‌زاده در حوزه مردم‌شناسی، میراث فرهنگی ناملموس و در ثبت پرونده این آیین‌ها بیش از سی سال است که تلاش و پشتکار داشته و دارند.

پژوهشگر والا مقام افشین عاطفی بیش از بیست تألیف در موضوعات مختلف کاشان‌شناسی دارند که هر کدام شایسته تجلیل و تمجید است.

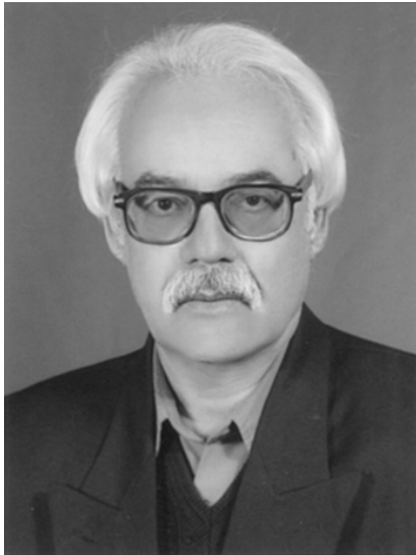
اندیشه این والامقامان مستدام؛ عمرشان پایدار، خداوند بر عزت و مقامشان بیفزاید.

با تلاش و کوشش جناب آقای مرتضی احمدی‌نجات، مدیر روابط عمومی این اداره و همکاران ایشان در برگزاری این همایش، بخشی از زندگی‌نامه و آثار پژوهشگران حوزه کاشان‌شناسی که در این جلسه از ایشان تقدیر می‌گردد، محضر علاقه‌مندان تقدیم می‌شود.

احمد دانائی‌نیا

رئیس اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی شهرستان کاشان

حسن عاطفی (محقق، ادیب، شاعر و کاشان‌پژوه)

استاد حسن عاطفی فرزند علی در سوم خردادماه ۱۳۱۸ در کاشان در خانواده‌ای علمی و روحانی که از دیرباز در این خطه شهرتی داشتند به دنیا آمد. هنوز خردسال بود که پدرش در بهمن‌ماه ۱۳۲۱ درگذشت و سرپرستی وی را جدّ مادریش آیت‌الله‌العظمی محمد غروی کاشانی طاب ثراه به عهده گرفتند.

پس از به اتمام رساندن دوره متوسطه برای ادامه تحصیلات عالی رهسپار تهران شد و تا تیرماه ۱۳۴۱ در دانشسرای عالی به تحصیل در رشته زبان و ادبیات فارسی و آموزش ادامه داد. در طول سال‌های اقامت در تهران (۱۳۳۷-۱۳۴۱) همراه با مراحل

تحصیل دانشگاهی در خدمت جدّ خود آیت‌الله غروی به تکمیل زبان و ادبیات عرب و فنون شاعری پرداخت. آیت‌الله غروی گذشته از مراتب عالی فقه و اجتهاد در شعر و ادب کم‌نظیر بودند.

عاطفی پس از پایان تحصیلات به کاشان بازگشت و به استخدام اداره فرهنگ درآمد و در سال ۱۳۵۳ با خانم فخرملوک حجّت‌زاده (دبیر دبیرستان‌های کاشان) ازدواج کرد که حاصل آن یک پسر و یک دختر به نام‌های افشین و افروز است.

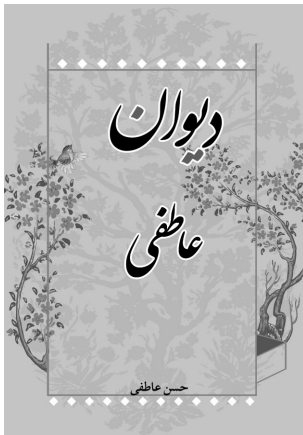
وی دوره کارشناسی ارشد را در رشته زبان و ادبیات فارسی در واحد مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی تهران در سال ۱۳۷۰ به پایان رسانید و با گذشت ۳۲ سال تدریس در دبیرستان‌های کاشان در مهرماه ۱۳۷۳ بازنشسته شد.

عاطفی همراه با تدریس در دبیرستان‌ها در مدرسه عالی این شهر و سپس دانشگاه آزاد اسلامی کاشان، اراک، نراق و دانشگاه پیام نور آران و بیدگل و دلجان فعالیت خود را ادامه داد.

آثار استاد حسن عاطفی عبارتند از:

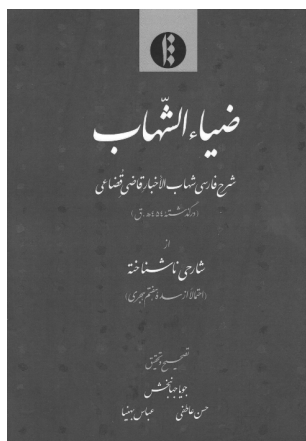
تألیف:

۱. آیین نگارش (متن درسی دانشجویان ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی کاشان).
۲. ترانه زندگی (مجموعه شعر)، به کوشش افشین عاطفی، کاشان، مرسل، ۱۳۸۲.
۳. لغات و ضرب‌المثل‌های کاشانی، تألیف حسن عاطفی، به کوشش افشین عاطفی، مرسل، ۱۳۸۶.
۴. فراز و فرود کاشان به روایت دیگران (دیدار سیاحان خارجی از کاشان)، با همکاری آبتین گلکار، چاپ بنیاد فرهنگ کاشان، ۱۳۹۱، چاپ دوم ۱۳۹۶.
۵. دیوان عاطفی، کاشان، ارمغان ادب، ۱۳۹۸.
۶. تاریخ ادبیات در ایران (از روزگار پیش از اسلام تا دوره معاصر)، متن درسی دانشجویان ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی.

تصحیح:

۱. دیوان حکیم افضل‌الدین محمد مرقی کاشانی (بابا فضل)، با همکاری آقایان: مصطفی فیضی، عباس بهنیا، علی شریف، اداره فرهنگ و هنر کاشان، ۱۳۵۲ - چاپ دوم، تهران، انتشارات زوار، ۱۳۶۳.
۲. دیوان سنجر کاشانی، با همکاری مصطفی فیضی و عباس بهنیا، اداره فرهنگ و هنر کاشان، ۱۳۵۵ - چاپ دوم، با تجدید نظر، با همکاری عباس بهنیا، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۸.
۳. دیوان عبدعلی شاه کاشانی (حاج ملا محمد حسن نطنزی کاشانی)، با مقدمه افشین عاطفی، مرسل، ۱۳۷۸.
۴. دیوان مخلص کاشانی، تهران، میراث مکتوب، ۱۳۷۹.
۵. کلیات محمودخان ملک الشعراء، با همکاری افشین عاطفی، آران و بیدگل، آثار جاودانه، ۱۳۸۷.
۶. دیوان تراب کاشانی، با همکاری افشین عاطفی، مرسل، ۱۳۹۱.
۷. مثنوی مجلس افروز (در زندگانی پیامبر اکرم ﷺ) اثر فضلعلی نصرآبادی کاشانی، قم، انتشارات الطیّار، ۱۳۸۵.
۸. تصحیح فرس‌نامه، تألیف میرزا اسدالله خوانساری، گنجینه بهارستان (علوم و فنون ۳ - فرس‌نامه ۱)، به کوشش عبدالحسین مهدوی، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۷.
۹. تصحیح و تحشیه ورزنامه، کهن‌ترین اثر نثر فارسی در کشاورزی از قرن چهارم یا پنجم هجری، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۸۸.
۱۰. ارمغان ادب (مجموعه مقالات، اثری در عرفان، رساله گل و مئل و دیوان اشعار رضوان کاشانی)، به کوشش افشین عاطفی، کاشان، همگام با هستی، ۱۳۹۲.

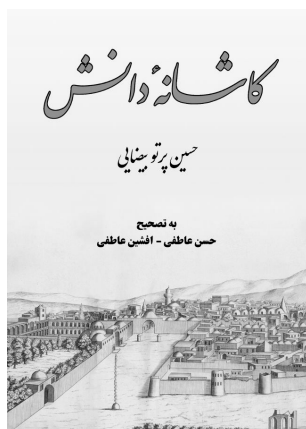

۱۱. تصحیح ضیاء الشَّهاب - شرح فارسی شهاب الاخبار قاضی قضاعی - شامل ۹۵۴ حدیث از پیامبر اسلام حضرت محمد ﷺ، با همکاری عباس بهنیا و جویا جهانبخش، میراث مکتوب، ۱۳۹۴.

۱۲. سندی چند از محدوده کاشان و اطراف، قم، مجمع ذخائر اسلامی، ۱۳۹۶.

۱۳. خلاصه الاشعار و زبدة الافکار (رکن اول: عنصری بلخی)، تقی الدین محمد حسینی کاشانی، کاشان، ارمغان ادب، ۱۳۹۷.

۱۴. دیوان قصّاب کاشانی، ارمغان ادب، ۱۳۹۹.

۱۵. تصحیح و تحشیه «کاشانه دانش» (تاریخ و جغرافیا و تذکره شعرای کاشان)، اثر حسین پرتویضایی، با همکاری افشین عاطفی، ارمغان ادب، ۱۴۰۰.

۱۶. دیوان آیت الله سید عباس اعتمادی کاشانی متخلّص به ناجح، ارمغان ادب، ۱۴۰۱.

۱۷. دیوان باقراسترآبادی، ارمغان ادب، ۱۴۰۱.

۱۸. دیوان میررفیع الدین حیدر معتمایی کاشانی به انضمام رساله معمازوی، در دست چاپ.

حسن عاطفی از نگاه دیگران:

ایرج افشار (محقق و ایران‌شناس):

سال‌های دراز بود که متن فارسی کهنسال و رزنامه از قسطوس بن اسکوراسیکه که یگانه نسخه شناخته آن در دست دوست دانشمندم حسن عاطفی (کاشان) بود و خود، معرفی خوبی از آن در راهنمای کتاب نوشته بود، در مرکز نشر دانشگاهی خاک می‌خورد و نظامی بدان داده نمی‌شد. به تازگی و ناگهانی آن متن بسیار ارزشمند نشر شده است.

مشفق کاشانی (شاعر و ادیب):

استاد حسن عاطفی، نوه مرحوم آیت‌الله غروی معروف به «حجت‌زاده» رحمت‌الله علیه از خاندانی برخاسته است که پدر در پدراز عالمان دین و دانش بوده‌اند، او علاوه بر هنر شاعری در تحقیق بنا به آثاری که تا کنون انتشار داده است از پژوهشگران بنام معاصربه شمار است، ارتباط تنگاتنگ و دوستی من با استاد حسن عاطفی امروزی نیست و سالیان درازی است که مورد عنایت او و سردرگرو محبت‌های او دارم. فرزند برومند او افشین عاطفی نیز در کار تألیف و تحقیق دست کمی از پدر فرهیخته خود ندارد و تا کنون آثار ارجمندی را در معرفی و تألیفات بزرگان و اندیشه‌مندان و شاعران کاشان و غیره چاپ و در دسترس علاقه‌مندان قرار داده است. (خلوت انس، جلد ۲، صفحه ۲۷۵)

سید محمدباقر برقی (نویسنده و پژوهشگر):

عاطفی از شعرای نامور و توانای کاشان و از چهره‌های برجسته انجمن ادبی صبا به شمار می‌رود و بیشتر طبعش به سرودن غزل راغب است، اما باید گفت استادی و مهارت او در ساختن ماده تاریخ می‌باشد که خود هنری خاص است و کار هر شاعری نیست. (سخنوران نامی معاصر ایران، جلد چهارم، صفحه ۲۴۶۷)

صائم کاشانی:

از جان تورا گویم زهی، وز دل تورا گویم فری
 بر بادۀ نوحان سخن، جانان به نیکومنظری
 بر همگان داری سبق، در شیوه نوآوری
 وی خامه مشکین تو، افسانه در افسونگری
 دانی که می دانم تورا باشد به یاران مهتری
 هان، تا پنداری بود این ادعایی سرسری
 کنعان عشقم را تویی، یوسف به ناز و دلبری
 ممدوح خیل عاشقان، در جایگاه سروری
 بر مهرت ای مه! مشتری، از جان و از دل مشتری
 هم میربر ملک ادب، هم شهره در نام آوری!
 آری سره از ناسره، بی شک شناسد گوهری
 گرزنده می شد رودکی، و بود اینک عنصری
 تو هم ترازوی در ادب، با فزخی، با انوری
 آوازه اشعار تو، شد برتریا از ثری
 بر آستان مهر تو، از شوق، مهر خاوری
 نازان به تو ملک سخن، بالان به تو شعرِ دری
 آن سان که برفخرِ رسل، ختم آمده پیغمبری
 آری به جز کیش وفا، هر کیش باشد کافری
 باری زهر آنگری، دانی نیاید زرگری
 خواهم که مانی در جهان، از محنت دوران بری

ای عاطفیِ مهربان! وی شاهد شعرِ دری
 ساقی تویی، ساقی تویی، میخانه احباب را
 تاب سر زلف سخن، از شانه اندیشه ات
 ای چامه رنگین تو، آینه دارِ عشق پاک
 دانم که می دانی تورا من دوست تر دارم ز جان
 شوق به دل، شورت به سر، عشقت به جان، نامت به لب
 ویرانه ناشاد دل، آباد از مهرِ تو ماه
 محمود جمع شاعران، در بارگاه عز و ناز
 هستی به نیکو اختری، فلکِ فلک را چون ملک
 حُسنِ حسن تنها تورا شاید که عمری بوده ای
 دانم سره از ناسره، دانی به حکمِ تجربت
 بر عنصرِ افکارِ تو، می زد به حسرت بوسه ها
 من در دبستان سخن، چون طفلِ ابجد خوان ولی
 آینه گفتار تو، در روشنی گیتی فروز
 هر بامدادان می زند صد بوسه از بامِ فلک
 یارا، ادیبا، سرورا، بوده ست و باشد تا ابد
 شد آیتِ قول و غزل، بر نام زیبای تو ختم
 بارانِ مهرت باغ جان، خرّم کند ای مهربان
 باشد نگارینا! مرا قاصربه اوصافت سخن
 نای دل شیداییم، خواند تورا دائم به جان

یا بهر دیدارت بده رخصت به «صائم» از صفا
 یا از وفا بفرست گل، زان لعلِ گلبرگِ تری

سید حسین معتمدی (پژوهشگر حوزه عاشورا)

حجة الاسلام سید حسین معتمدی در سال ۱۳۱۸ در قمصر کاشان چشم به جهان گشود. ایشان از وعظ سرشناس کاشان است.

خدمت ماندگارش به فرهنگ و سنت‌های عاشورایی، دوره هفت جلدی «عزاداری سنتی شیعیان» است که حاصل سالها تحقیقات میدانی و کتابخانه‌ای اوست.

دیگر آثار ایشان:

- سروده‌های سنتی (در دو جلد)
- قمصر، شهر گل محمدی و گلاب سنتی
- چاووشی سنتی شیعیان

شیرین صور اسرافیل (پژوهشگر حوزه فرش دستباف)

مهندس شیرین صور اسرافیل، نویسنده و پژوهشگر فرش دستباف ایران در سال ۱۳۲۰ در گمرک تهران متولد شد.

فعالیت‌های علمی

- دانش‌آموخته دانشگاه پلی تکنیک تهران (دانشکده امیرکبیر) رشته نساجی و رنگرزی
- استخدام در موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
- مدیریت انجمن پژوهشگران و هنرمندان قالی، مدیر اجرایی جشنواره شانه بلورین، مدیر مسئول مجله نقش و فرش
- تألیف صدها مقاله، سخنرانیها و کنفرانسها و غیره در شهرها و محافل گوناگون علمی

آثار:

- کتاب فرش ایران، ناشر مؤلف، چاپ سوم ۱۳۶۹
- طراحان بزرگ فرش ایران، نشر پیکان، چاپ دوم ۱۳۸۱
- غروب زرین فرش ساروق، چاپ اول ۱۳۷۲
- تاریخ منقوش فرش همدان، چاپ اول ۱۳۷۵
- رنگهای ایرانی، مؤسسه تحقیقات فرش دستباف، چاپ اول ۱۳۷۸
- فرش خوب فرش بد فرش استاندارد، اداره استاندارد، چاپ اول ۱۳۷۶
- فرشهای کردی (۱) کردستان، نشر تاریخ ایران، چاپ اول ۱۳۸۶
- فرش کاشان در سایه روشن تاریخ، کتابسرای میردشتی، ۱۳۹۹

و ...

ثریا بیرشک (پژوهشگر حوزه معماری و شهرسازی)

مهندس ثریا بیرشک، متولد ۱۳۲۴، تهران
کارشناسی ارشد معماری دانشکده هنرهای زیبا، ۱۳۵۰،
دانشگاه تهران

آغاز فعالیت حرفه‌ای

- کارشناس مسئول بافتهای باارزش شهرهای کشور از سال ۱۳۶۶ به بعد در سازمان میراث فرهنگی کشور
- مسئول برنامه‌ریزی و مستندسازی محور فرهنگی تاریخی شهر کاشان
- مسئول تهیه طرح محوطه تپه سیلک کاشان (طرح ساماندهی)
- مسئول تهیه طرح محور فرهنگی تاریخی شهر کاشان

تحقیقات و تألیفات و پروژه‌ها

- شناخت و بررسی بازارهای سنتی ایران
- شناخت و روند شکل‌گیری کالبد شهرهای ایران از صدر اسلام تا دوران اخیر
- کتاب روند شکل‌گیری بافت تاریخی شهر کاشان در بستر تاریخ
- شناخت راهها و آبادیهای دشت کاشان به روایت متون جغرافیای تاریخی
- تهیه طرح پژوهشی تحقیقاتی «شهر موزه تاریخ معماری و شهرسازی کاشان»
- انجام مطالعات سیر مراحل توسعه تاریخی شهر کرمان
- فرهنگ و تمدن ایران بستری پایدار از صدر اسلام تا اکنون
- دشت کاشان موزه پایدار با بیش از هفت هزار سال تاریخ مدون و ...

حسین فرخ‌یار (پژوهشگر حوزه معماری)

دکتر حسین فرخ‌یار در سال ۱۳۴۲ در آران و بیدگل متولد شد و پس از گذراندن دوره متوسطه وارد دانشگاه تهران شد و کارشناسی و کارشناسی ارشد خود را گذراند و سپس دکترای تاریخ معماری را از آکادمی علوم تاجیکستان دریافت نمود. ایشان مدت ۲۸ سال است که در دانشگاه‌های مختلف مشغول تدریس می‌باشد و تا کنون ۲۵ مقاله علمی و ۱۱ جلد کتاب در زمینه‌های هنر و معماری نگاشته‌اند، همچون:

- صد خانه صد پلان
- معماری ایران «دوره اسلامی»
- بناهای سنتی (اجرا، عملکرد، خصوصیت، مرمت)
- بهشتی در حاشیه کویر
- آب انبار یادگاری از یاد رفته
- نگاهی کوتاه به معماری جهان
- مشاهیر کاشان
- مجموعه مذهبی تاریخی مشهد اردهال

و ...

عبّاس تراب‌زاده (پژوهشگر حوزهٔ مردم‌شناسی)

متولد ۱۳۴۵ ابوزیدآباد، کارشناس ارشد مردم‌شناسی
ایشان کارشناس مردم‌شناسی ادارهٔ میراث فرهنگی
شهرستان کاشان و مسئول تدوین و ثبت میراث فرهنگی
ناملموس استان اصفهان است.

کتاب‌ها

- مردم‌شناسی ابیانه (چاپ شده)
- مردم‌شناسی زیارتگاه‌ها و اماکن مقدس کاشان
(در مرحله ویرایش)
- فن‌آوری بومی و سنتی شهرستان‌های کاشان، نطنز، آران، بیدگل (در مرحله ویرایش)
- مردم‌نگاری شهرستان کاشان (در مرحله بازنگری و تدوین)
- پوشاک سنتی شهرستان کاشان (در مرحله بازنگری و تدوین)

مقالات

- گاهشماری تاریخی آیین‌های سوگواری ماه محرم از طریق اشیای آیینی و نمادین،
مجموعه مقالات همایش ابعاد مردم‌شناختی فرهنگ عاشورا
- نماز حاجت امری مقدّس، در اماکن مقدّس کاشان، مجموعه مقالات همایش نماز در
آیینۀ میراث
- نظام سنتی آبیاری چشمۀ سلیمانیه فین کاشان، مرکز پژوهش کاشان‌شناسی،
دانشگاه کاشان
- آیین هوم بابایی در منطقهٔ کاشان، پژوهشکدهٔ مردم‌شناسی

شناسایی و جمع‌آوری اشیای مردم‌شناسی: شناسایی و جمع‌آوری بیش از ۱۵۰۰ قلم

شیء مردم‌شناسی برای راه‌اندازی موزهٔ مردم‌شناسی کاشان

افشین عاطفی (پژوهشگر حوزه کاشان‌شناسی)

افشین عاطفی فرزند استاد حسن عاطفی در سال ۱۳۵۴ در کاشان متولد شد.

وی از سال ۱۳۷۲ به پژوهش، تحقیق و تصحیح پرداخته و توانسته بیش از ۷۰ کتاب و رساله را منتشر یا آماده چاپ کند.

از دیگر فعالیت‌های وی تأسیس کتابخانه کاشان‌شناسی آیت‌الله غروی و همچنین تجهیز و نظارت کتابخانه کاشان‌شناسی دکتر ابراهیم عرفانی در دانشگاه کاشان با بیش از ۳۵۰۰ جلد کتاب می‌باشد.

تألیف

- تولای علی علیه‌السلام
- بزرگان کاشان (۳ جلد)
- زندگی‌نامه آیت‌الله علوی بروجردی کاشانی
- زندگی‌نامه آیت‌الله سید محمدکاظم حسینی
- اسنادی از ادارات و مؤسسات کاشان
- غم کربلا
- نامه کاشان (۱۰ جلد)
- ریاضیدانان کاشان
- همنوا با قدوسیان
- یاوران شریعت

تصحیح

- دیوان وحشتی جوشقانی کاشانی
- دیوان کیوان کاشانی (انیس‌الذاکرین)
- دیوان خلیل کاشانی، ۲ جلد (با همکاری محمد امیدوی بیدگلی)
- تذکره سلطانه‌علی علیه‌السلام
- مختصر جغرافیای کاشان
- دیوان هاتف اصفهانی